

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-69-17>

УДК 336.717(477)

Євдокімова М.О.

кандидат економічних наук, доцент,

Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва

Yevdokymova Maryna

Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchayev

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПЛАТІЖНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

UKRAINIAN PAYMENT SYSTEM FUNCTIONING MECHANISM AND MAJOR DEVELOPMENT PROBLEMS

У статті розглянуто особливості функціонування платіжних систем України. Проаналізовано сучасний стан платіжної системи, зокрема, Системи електронних платежів та Національної платіжної системи «Український платіжний Простір». З'ясовано, що в Україні всі платежі здійснюються через систему електронних платежів НБУ, карткові платіжні системи та через системи переказу коштів. Висвітлені нововведення, які значно підвищують надійність, якість та швидкість проведення платежів, конфіденційність та безпеку фінансової інформації. Вказані проблемні питання платіжної системи України, які сповільнюють її розвиток, та пропонуються шляхи їх вирішення. Суттєвим недоліком у розвитку електронних платіжних систем є недовіра користувачів до банківської системи і надійності її захисту. Надійні та ефективні платіжні системи є гарантією стабільного функціонування банківської системи та економіки загалом.

Ключові слова: електронні платежі, платіжна система України, Національна платіжна система «Український платіжний Простір», система електронних платежів, платіжна картка.

В статье рассмотрены особенности функционирования платежных систем Украины. Проанализировано современное состояние платежной системы, в частности, Системы электронных платежей и Национальной платежной системы «Украинский платежный простор». Установлено, что в Украине все платежи осуществляются через систему электронных платежей НБУ, карточные платежные системы и через системы перевода средств. Освещены нововведения, которые значительно повысят надежность, качество и скорость проведения платежей, конфиденциальность и безопасность финансовой информации. Указаны проблемные вопросы платежной системы Украины, которые замедляют ее развитие, и предлагаются пути их решения. Существенным недостатком в развитии электронных платежных систем является недоверие пользователей к банковской системе и надежности ее защиты. Надежные и эффективные платежные системы являются гарантией стабильного функционирования банковской системы и экономики в целом.

Ключевые слова: электронные платежи, платежная система Украины, Национальная платежная система «Украинский платежный простор», система электронных платежей, платежная карта.

Effective functioning of payment systems is crucial for the development of financial system. Payment systems guarantee stable functioning of banking system and economy as a whole. Payment system of Ukraine consists of: system of electronic payments of Ukrainian National Bank, system of banks automatization, internal payment systems of banks, systems “bank-client” for transactions between client and bank in electronic form. Major task of payment system is increase of credit card transactions and decrease of cash circulation. All payments in Ukraine are done through the system of electronic payments of Ukrainian National Bank, credit card payment systems and money wire systems. Payment systems of Ukraine differ from one another based on the volume and amount of payments. If we consider the systems by volume, the first place was occupied by the SAP system, if we consider the number of transactions, the leading place belongs to card systems. Total amount of payment card in Ukraine as of January 1st, 2020 increased by 16% compared to 2019 and comprised 68.9 mln. About 2/3 of this amount are active payment cards (42.2 mln. or 61.2%). Today a lot of Ukrainians started using touch free payment systems (payment with the help of smartphone, Google Pay). Such payment method became very popular in Ukraine in a short period of time because it was very convenient in usage. In regional dimension the biggest amount of credit cards and payment terminals are concentrated in Kyiv city, Dnipropetrovsk and Kharkiv regions. Electronic payment system development is influenced by such negative factors as: deficiency of current legal system of Ukraine, low level of informational and legal support of system users, causing chaotic actions of participants and low transparency of the system. Increase of system credibility and trust from the participants when making transactions is very important. System of electronic payments is constantly evolving and improving. Instant payments were introduced, round-the-clock working hours started functioning, notification functionality and content were improved, cryptographic protection system of information of National Bank of Ukraine was completely modernized. These improvements will considerably increase reliability, quality and speed of transactions, confidentiality and security of financial system will also benefit.

Key words: electronic payments, Payment system of Ukraine, National Payment System “Ukrainian Payment Space”, system of electronic payments, payment card.

Актуальність проблеми. Паперові гроші на сучасному етапі економічного розвитку не здатні повною мірою задовольнити потреби сучасного суспільства – саме це підвищує роль платіжних систем в економіці країни. Раціональна організація платіжної системи сприяє удосконаленню товарно-грошових відносин, ефективному функціонуванню фінансової сфери, забезпеченню національних інтересів. Оперативність, ефективність, економічність, надійність, безпека та зручність – це основні вимоги до платіжної системи кожної країни. Ефективне функціонування платіжних систем є вирішальним фактором розвитку фінансової системи, гарантією стабільного функціонування банківської системи, економіки країни загалом. У зв'язку з цим дослідження особливостей функціонування та визначення проблемних питань розвитку платіжної системи України набуває особливого значення.

Постановка проблеми. Метою статті є аналіз сучасного стану платіжної системи в Україні, а також висвітлення особливостей функціонування та проблемних питань її розвитку.

Аналіз останніх досліджень. Більшість наукових робіт вітчизняних науковців спрямована на дослідження розвитку банківського сектору. Проблемам розвитку платіжної системи України приділяється недостатньо уваги. Дослідженнями щодо функціонування та розвитку платіжної системи займаються: О. Калмикова [4], І. Кравченко [7], Т. Адабашев [1], С. Дрозд [6], В. Кравець [5] та інші. Зміни економічного середовища вимагають постійного аналізу стану та особливостей функціонування і розвитку платіжної системи країни, формування перспективних напрямів підвищення рівня їхньої надійності та продуктивності. Недостатньо дослідженими залишаються проблемні питання щодо розвитку платіжної системи України.

Виклад основного матеріалу. У законодавчому аспекті платіжна система – це платіжна організація, учасники платіжної системи і сукупність платіжних інструментів та відносин, які виникають із приводу грошового переказу та регулюються договорами і загальними правилами платіжної системи щодо процесингу, клірингу та розрахунків. Основним завданням платіжної системи є збільшення частки безготівкових розрахунків із використанням платіжних карток порівняно з розрахунками готівкою.

Згідно із Законом України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», Національний банк України має право створювати системи міжбанківських розрахунків, системи роздрібних платежів та інші види платіжних систем. Національний банк України забезпечує безперервне, надійне та ефективне функціонування і розвиток створених ним платіжних систем [11]. Платіжні системи, засновані НБУ, вважаються державними платіжними системами.

Потрібно зазначити, що у більшості розвинених країн платіжна система складається з кількох самостійних систем, кожна з яких задовольняє вимоги окремої платіжної сфери. Виходячи з того, яку роль відіграють

платіжні системи відповідно до характеру здійснюваних платежів, розрізняють:

- системи міжбанківських розрахунків, які призначені для здійснення платіжних транзакцій між банками, зумовлених виконанням платежів їхніх клієнтів або власних зобов'язань одного банку перед іншим;

- внутрішньобанківські платіжні системи створюються, щоб забезпечити найбільш сприятливі умови щодо проходження платежів між установами, що належать до однієї групи;

- системи «клієнт-банк» використовуються банками, які пропонують платіжні послуги своїм клієнтам на базі сучасних технологій. Так, нині все більшого поширення набуває банківське обслуговування вдома, або «домашній банк»;

- системи масових платежів, які широко використовуються у розвинених державах світу. Незважаючи на те, що традиційні безготівкові платіжні інструменти (чеки, платіжні доручення тощо) досить розповсюджені, останнім часом усе ширше впроваджується система масових (споживчих) платежів із використанням пластикових карток [2].

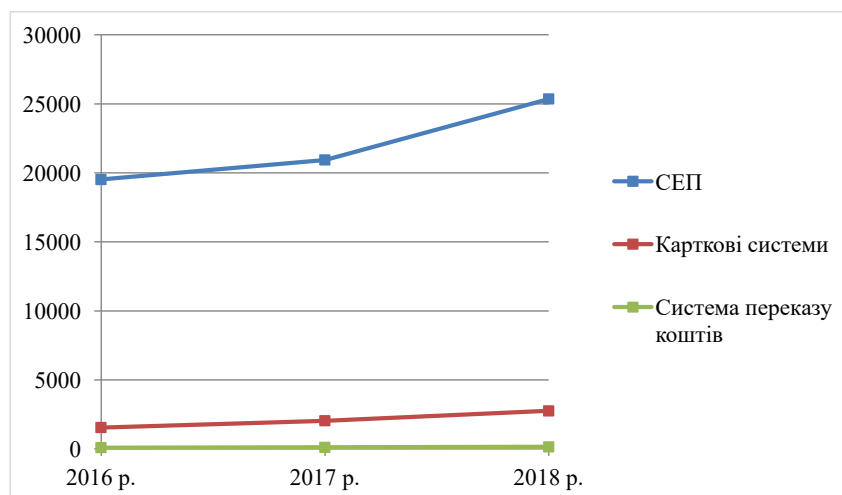
Платіжна система України складається з таких компонентів: системи електронних платежів Національного банку України, систем автоматизації роботи банків, внутрішньобанківських платіжних систем, систем «клієнт – банк» для розрахунків між клієнтом банку та банком в електронній формі.

Функції платіжної системи розділяють на кілька категорій: функції мобільності й універсальності; функції ефективного управління власними ресурсами і функції контролю. Функції мобільності й універсальності включають: автоматизацію руху грошових платежів, взаємодію із системами електронних розрахунків, автоматизацію документообігу. До функцій ефективного управління власними ресурсами належать: контроль стану кореспондентських рахунків, позиціонування платежів, вибір оптимального та раціонального способу і маршруту здійснення платежу. До контрольних функцій належать: контроль виконання вимог, моніторинг зовнішніх платежів банківської установи [3].

Згідно з даними Національного банку України відомо, що в Україні всі платежі здійснюються через систему електронних платежів НБУ, карткові платіжні системи та через системи переказу коштів (рис. 1, 2) [8].

Порівнюючи різні системи, бачимо, що за обсягом та кількістю платежів і переказів, здійснених у межах України, вони значно відрізняються одна від одної. Якщо розглядати системи за обсягом, то перше місце займає система СЕП, якщо за кількістю операцій, то лідируюче місце належить картковим системам.

Серед усіх роздрібних платежів в Україні найбільшу частку мають операції, здійснені через карткові платіжні системи. Велика кількість розрахунків проводиться за допомогою банківських карток. Найменшу частку за кількістю здійснених платежів має система електронних платежів НБУ. Проведені операції через зазначену систему не мають такого масового попиту

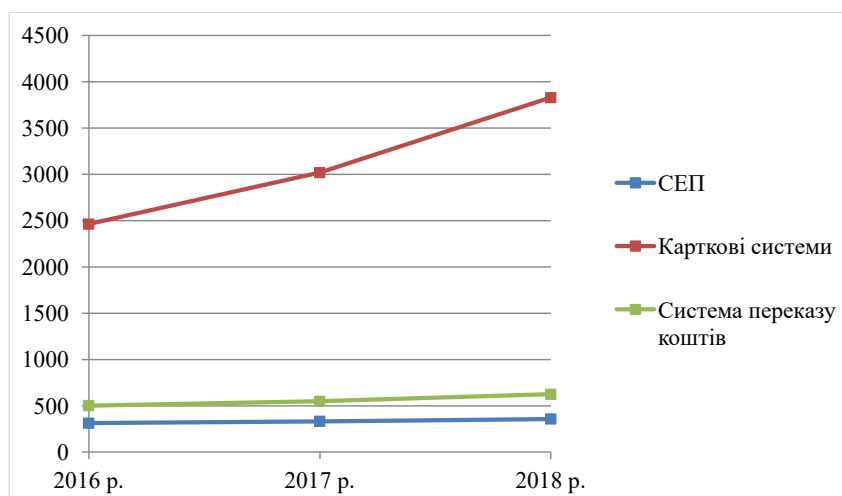
Рис. 1. Обсяг платежів та переказів, здійснених у межах України за 2016–2018 роки, млрд грн.

серед здійснення переказів чи платежів на невеликі суми. Проте простежується зростання кількості платежів, здійснених через СЕП НБУ (на 12,46%). Значно меншим є обсяг платежів та переказів, здійснених у межах України через карткові системи. Однак спостерігається щорічне зростання цього показника (за 2016–2018 роки він збільшився на 78%) [10].

Нині досить швидко велика кількість українців стала переходити на користування безконтактною оплатою (оплата через смартфон, “Google Pay”). Така безготівкова оплата досить швидко прижилася в Україні, оскільки є зручною в користуванні. За останні три роки спостерігається щорічне збільшення кількості здійснених платежів за допомогою карткових систем (на 55,44%) [10].

Станом на 1 січня 2019 року послуги з переказу коштів в Україні надавали 35 систем переказу коштів (на 12 систем переказу коштів менше, ніж у 2015 році), з

яких 28 систем створені резидентами та 7 систем створені нерезидентами. Усього за допомогою систем переказу коштів, створених як резидентами, так і нерезидентами, переказано: у межах України 150 534 млн грн. (5541 млн дол. США в еквіваленті), що на 50% більше, ніж у 2015 р.; в Україну – 2301 млн дол. США в еквіваленті, що на 8% менше, ніж у 2015 р.; за межі України – 294 млн дол. США в еквіваленті, що на 27% менше, ніж у 2015 р. Станом на 01.01.2019 р. вітчизняні системи переказу коштів включають: 8 систем, створених банками; 12 систем, створених небанківськими установами; 8 внутрішньобанківських систем переказу. З використанням систем переказу коштів, створених банками та небанківськими установами-резидентами, станом на 01.01.2019 р. переказано у межах України 150 490 млн грн (5539 млн дол. США в еквіваленті), в Україну – 222 млн дол. США в еквіваленті, за межі України – 2 млн дол. США в еквіваленті [8].

Рис. 2. Кількість платежів та переказів, здійснених у межах України за 2016–2018 роки, млн шт.

Лідером за сумою переказів у межах України у 2018 році була система переказу коштів «Поштовий переказ» (1460 млн дол. США в еквіваленті). Станом на 01.01.2019 в Україні функціонували 7 міжнародних систем переказу коштів, створених нерезидентами, з них три системи з США, по одній – із Грузії, Великої Британії, Канади та Азербайджану. Значні обсяги переказів в Україну надходили зі США (17%), Ізраїлю (13%) та Російської Федерації (9%). Найбільші обсяги переказів з України у 2018 році відправлялися до Російської Федерації (36%), Грузії (10%) та Китаю (6%) [8].

Національний банк України є платіжною організацією та розрахунковим банком для двох створених ним платіжних систем – «Системи електронних платежів (СЕП)» та Національної платіжної системи «Український платіжний Простір».

Система електронних платежів НБУ (СЕП) – загальнодержавна платіжна система, що забезпечує здійснення розрахунків між банківськими установами, органами державного казначейства на території України із застосуванням електронних засобів приймання, обробки, передачі та захисту інформації. Система електронних платежів Національного банку України проводить розрахунки на території України між банками за завданнями клієнтів банків і зобов'язаннями банків та інших учасників системи. У СЕП міжбанківські перекази здійснюються як у файловому режимі, так і в режимі реального часу. Проведення учасником у файловому режимі початкових платежів є обов'язковим, а в режимі реального часу відбувається на власний розсуд учасника. Учасник, який працює в системі електронних платежів у файловому режимі, має забезпечити приймання платежів, відправлених йому іншими учасниками СЕП у режимі реального часу [10].

Станом на 1 січня 2019 року учасниками СЕП стало 79 банків України, що на 11% менше попереднього 2017 р., Державна казначейська служба, Національний банк України. Першим роком функціонування нового покоління СЕП (СЕП 3) став 2018 рік. Відбулося переведення системи на нову платформу – промислове середовище серверів застосувань, завдяки чому істотно підвищилася їхня швидкість та надійність. Насамперед йдеться про впровадження стандартів ISO 13616 (номери банківського рахунку IBAN) та ISO 20022, що передбачає нові функціональні можливості і гармонізацію системи з європейськими та міжнародними платіжними інфраструктурами, директивами та стандартами. Також серед пріоритетів осучаснення системи на найближчі роки – запровадження миттєвих платежів, створення підґрунтя для цілодобової роботи системи у форматі 24/7, докорінне оновлення системи криптографічного захисту інформації Національного банку, розширення функціональності та інформаційного складника повідомлень [8].

Система масових платежів в Україні представлена національною системою «Український платіжний Простір». Національна платіжна система «Простір» – це внутрішньодержавна банківська багатомітентна платіжна система масових платежів. Застосування націо-

нальної системи електронних платежів дозволяє прискорити здійснення розрахунків та обігу коштів, зменшити документообіг; посилити контроль за станом грошової маси в державі; знизити збитки держави та підприємців від низької швидкості виконання розрахунків та використання підроблених платіжних документів; підвищити можливості комерційних банків і Національного банку України контролювати здійснення платежів [2].

Станом на 1 січня 2019 року учасниками НПС «Простір» були 50 українських банків та національний оператор поштового зв'язку. НПС «Простір» – це система роздрібних платежів, у якій розрахунки за товари та послуги, отримання готівки та інші операції з національною валютою здійснюються за допомогою електронних платіжних засобів, а саме платіжних карток «Простір». Картки НПС «Простір» дають змогу здійснювати операції саме з національною валютою – гривнею. Загальна кількість карток під брендом «Простір» станом на 1 січня 2019 року досягла 586,2 тис. шт., із них 459,4 тис. шт. активних, частка яких проти 2018 року збільшилася на 11 п.п. і становила 78%. Серед усіх роздрібних платежів в Україні найбільшу частку мають операції, здійснені через карткові платіжні системи [8].

Платіжна картка – спеціальний платіжний засіб у вигляді емітованої у встановленому законодавством порядку пластикової чи іншого виду картки, що використовується для ініціювання переказу грошей з рахунку платника чи відповідного рахунку банку з метою оплати вартості товарів і послуг [9]. Цей платіжний засіб має назву «пластикові гроші», є особливим видом банківських розрахункових документів і призначений для оплати покупок товарів чи послуг, оплати інших зобов'язань та отримання готівки з банківських рахунків. Як правило, платіжна картка пов'язана з рахунком, що належить держателю картки. Власником такої картки зазвичай є банк-емітент, що випустив картку, про що домовлено у відповідному пункті договору про відкриття картки. Розміри комісій, що утримуються банком за обслуговування банківського рахунку з держателя картки, обумовлюються в договорі на обслуговування банківського рахунку. Під час відкриття банківської платіжної картки держатель отримує номер банківської картки і номер банківського рахунку. З використанням пластикових карток для торгової точки спрощується інкасація готівки і, відповідно, зменшуються витрати, розширюються можливості клієнтів, збільшується товарообіг. Оскільки гроші перебувають на рахунках, а не у кишенях клієнтів, банк може користуватися коштами і гнучкіше планувати використання залишків на рахунках, отримувати комісійні за обслуговування клієнтів, у тому числі і торгової точки. На залишок по картковому рахунку клієнт може отримувати відсотки, а за багатьма видами карток у певних межах забезпечено кредитування.

Найпоширенішими в світі є платіжні картки міжнародних систем «Visa» та «MasterCard». Більша половина від загальної кількості безготівкових операцій із платіжними картками (51,7%) – це розрахунки в торговельній мережі. Загальна кількість платіжних карток в Україні

станом на 01 січня 2020 року зросла на 16%, якщо порівняти з початком 2019 року, та становила 68,9 млн шт. Майже дві третини від цієї кількості – це активні платіжні картки (42,2 млн. шт., або 61,2%) – табл. 1.

У регіональному розрізі за кількістю платіжних карток та платіжних пристроїв для їх обслуговування домінують м. Київ, Дніпропетровська та Харківська області. Найбільшими банками-еквайрами та емітентами платіжних карток є: АТ КБ «ПРИВАТБАНК», АТ «ОЩАДБАНК» та АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ».

Сьогодні більше чверті активних платіжних карток – це безконтактні та токенизовані картки (26,5%, або 11,2 млн шт. карток); безготівкові операції з використанням безконтактних та токенизованих карток становили третину від загальної кількості та обсягу безготівкових операцій у торговельних мережах (по 36% кожний показник). Є тенденція збільшення кількості безконтактних платіжних карток. Безготівкові операції з використанням безконтактних та токенизованих карток разом становили третину від загальної кількості та обсягу безготівкових операцій у торговельній мережі (33% та 32,8% відповідно). Кількість безконтактних платіжних карток за 2019 рік збільшилася більш ніж удвічі – з 3,9 млн шт. до 8,6 млн шт. карток; кількість токенизованих платіжних карток станом на 01 січня 2020 року становила 2,5 млн шт. У розрізі карткових платіжних систем кількість активних карток у платіжній системі MasterCard становила 26,0 млн шт. (70,3% від їх загальної кількості), у Visa – 10,5 млн шт. (28,5%), у НПС «Простір» – 0,5 млн шт. (1,2%), у інших – 0,004 млн шт. (0,01%) [8].

Близько 66% українців мають пластикові платіжні картки. Більшість користувачів використовують їх не просто для зняття готівки, а для безготівкових платежів. За даними останнього дослідження Світового банку, в Україні ще близько 37% населення не користуються фінансовими послугами.

Картка «Простір» – це платіжна картка, яка дає змогу її держателю оплатити вартість товару або послуги в торговельно-сервісній мережі, отримати готівку, переказати кошти з картки на картку тощо. Картки Національної платіжної системи «Простір» дають змогу здійснювати операції саме з національною валютою – гривнею, в межах України та на українських інтернет-сайтах. Загальна кількість активних платіжних карток під брендом НПС «Простір» протягом 2019 року зрос-

ла до 586,2 тис. шт. Із застосуванням платіжних карток НПС «Простір» здійснено майже 10 млн операцій на суму 21,4 млрд грн. [8]. Національна платіжна система «Простір» є перспективним напрямом для розвитку платіжної системи України – це сучасна, високотехнологічна і високозахищена система.

Застосування національної системи електронних платежів дозволило прискорити здійснення розрахунків та обігу коштів, зменшити документообіг, посилити контроль за станом грошової маси в державі, знизити збитки держави та підприємців від низької швидкості виконання розрахунків та використання підроблених платіжних документів; підвищити можливості комерційних банків і Національного банку України контролювати здійснення платежів.

Сьогодні ведеться робота над розвитком та вдосконаленням системи електронних платежів Національного банку України, яку, безсумнівно, необхідно перевести на нові міжнародні стандарти обміну фінансовими повідомленнями, впровадити нові інноваційні інструменти для переказу коштів. Велике значення має підвищення надійності системи, а також рівня довіри учасників під час розрахунків платіжними засобами. Треба вирішити питання конкуренції та з'єднання банківських і торговельних мереж.

Система електронних платежів Національного банку України на сучасному етапі має багато проблемних чинників, які сповільнюють її розвиток. Насамперед це недосконалість чинного законодавства України, що приводить до значної розбіжності думок та дій між учасниками системи. Крім того, рівень інформаційного забезпечення учасників системи електронних платежів Національного банку України є досить низьким, що приводить до непрозорості проведених операцій у системі; залишається невисоким рівень нормативного забезпечення учасників системи електронних платежів Національного банку України, який треба зробити доступнішим та зрозумілішим для клієнтів [10].

Висновки. У результаті дослідження простежується підвищення ефективності функціонування системи електронних платежів. Однак протягом останніх років загальна кількість учасників СЕП зменшилася. Найбільші зміни спостерігаються у зменшенні кількості банків України та філій банків України. Причиною стало те, що велика кількість банків за останній період припинила свою роботу через втрату їхньої платоспроможності.

Таблиця 1

Динаміка основних показників ринку платіжних карток в Україні за 2009–2019 рр.

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2017	2018	2019
Активні платіжні картки, млн шт.									
29,1	29,4	34,9	33,1	35,6	33,0	30,8	34,9	36,9	42,2
Кількість банків-членів, шт.									
146	141	142	142	143	128	98	82	78	75
Кількість банкоматів, тис. од									
28938	30200	32997	36152	40350	36596	33334	33782	19734	19923
Платіжних терміналів, тис. од									
103100	108100	123540	162724	221222	203810	194478	25172	29734	30623

Система електронних платежів з кожним роком розвивається і вдосконалюється. Відбулося запровадження миттєвих платежів, створення основи для цілодобової роботи, розширення функціональності та інформаційного складника повідомлень, повне осучас-

нення системи криптографічного захисту інформації Національного банку України. Нововведення значно підвищать надійність, якість та швидкість проведення платежів, конфіденційність та безпеку фінансової інформації.

Список літератури:

1. Адабашев Т.К. До питання класифікації платіжних систем, що функціонують в Україні. *Вісник Національного університету "Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого"*. 2013. № 2(13). С. 142–153.
2. Азарова А.О., Теслюк О.В. Проблеми розвитку платіжної системи України та шляхи їх вирішення. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. № 1. С. 19–22.
3. Заруцька О.П., Прохорець Т.Б. Особливості функціонування платіжних систем в Україні. *Молодий вчений*. № 10(50). 2017. С. 883–885.
4. Калмикова О.М., Лісна Р.П. Функціонування платіжної системи України та стратегія її розвитку. *Молодий вчений*. 2015. № 1(16). С. 100–103.
5. Кравець В. Розвиток платіжних систем в Україні та новітні форми розрахунків. *Вісник НБУ*. 2011. Жовтень. С. 45–47.
6. Кравченко І.С., Дрозд І.В. Сучасний стан і перспективи розвитку Національної системи масових електронних платежів на ринку банківських платіжних карток в Україні. *Вісник університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 2(20). С. 141–148.
7. Кравченко І.С. Визначення сутності поняття «платіжна система». *Фінансовий Простір*. 2014. № 3(15). С. 141–144.
8. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua/> (дата звернення: 26.09.2020).
9. Поляниця О.В., Яківець В.С. Особливості розвитку електронних платіжних систем в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 7. С.116–120.
10. Ситник І.П., Микитенко Я.В. Сучасний стан та перспективи розвитку системи електронних платежів Національного банку України. *Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія «Економіка і управління»*. Вип. 30(69). № 2. 2019. С. 223–227.
11. Ситник І.П., Цвіль Ю.І. Діяльність національного банку України в регулюванні функціонування платіжних систем і його вплив на їх розвиток в Україні. *Вісник Національного університету харчових технологій. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 22. Ч. 2. С. 116–119.

References:

1. Adabashev T.K. (2013). Do pytannia klasyfikatsii platizhnyh system, shcho funkcionuut v Ukraini [Classification of payment systems, functioning in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnogo Universytetu "Yurydychna akademiya Ukrainy im. Yaroslava Mudrogo"*, no. 2(13), pp. 142–153.
2. Azarova A.O., Teslyuk O.V. (2017). Problemy rozvytku platizhnoi systemy Ukrainy ta shlyaky ih vyrishennia [Problems of payment systems development and the way of their solving in Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskogo Natsionalnogo Universytetu. Ekonomichni nauky*, no. 1, pp. 19–22.
3. Zarutska O.P., Prohorets T.B. (2017). Osoblyvosti funktsionuvannia platizhnyh system v Ukraini [Detail of payment systems functioning in Ukraine]. *Molodyi vchenyi*, no. 10(50), pp. 883–885.
4. Kalmykova O.M., Lisna R.P. (2012). Funktsionuvannia platizhnoi systemy Ukrainy ta strategiya ii rozvytku [Functioning of payment system of Ukraine and its development strategy]. *Molodyi vchenyi*, no. 1(16), pp. 100–103.
5. Kravets V. (2011). Rozvytok platizhnyh system v Ukraini ta novitni formy rozrahunkiv [Development of payment systems in Ukraine and modern forms of transactions]. *Visnyk NBU, Zhovten*, pp. 45–47.
6. Kravchenko I.S., Drozd I.V. (2014). Suchacnyi stan i perspektyvy rozvytku Natsionalnoi systemy masovykh elektronnykh platezhiv na rynku bankivskykh platizhnykh kartok v Ukraini [Modern state and perspectives of development of National System of Mass Electronic Payments on the market of banking payment cards in Ukraine]. *Visnyk universytetu bankivskoi spravy Natsionalnogo banku Ukrainy*, no. 2(20), pp. 141–148.
7. Kravchenko I.S. (2014). Vyznachennia sutnosti poniattia "platizhna sistema" [Determination of the meaning of the "payment system" term]. *Finansovyi prostir*, no. 3(15), pp. 141–144.
8. Ofitsiynyi sayt Natsionalnogo banku Ukrainy [Official webpage of National Bank of Ukraine]. URL: <http://www.bank.gov.ua/> (accessed 19 September 2020).
9. Polianytsia O.V., Yakivets V.S. (2016). Osoblyvosti rozvytku elektronnykh platizhnyh system v Ukraini [Details of the development of electronic payment systems in Ukraine]. *Molodyi vchenyi*, no. 7, pp. 116–120.
10. Sytnyk I.P., Mykytenko Y.V. (2019). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku systemy elektronnykh platezhiv Natsionalnogo banku Ukrainy [Modern state and perspectives of development of electronic payment system of National Bank of Ukraine]. *Vcheni zapysky TNU im. V.I. Vernadskogo, Seriya "Ekonomika i Upravlinnia"*, vol. 30(69), no. 2, pp. 223–227.
11. Sytnyk I.P., Tsvil Y.I. (2017). Diyalnist natsionalnogo banku Ukrainy v reguliuvanni funktsionuvannia platizhnykh system i yogo vplyv na ih rozvytok v Ukraini [Activities of National Bank of Ukraine in regulation of functioning of payment systems and its influence on their development in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnogo universytetu harchovykh tekhnologiy, Seriya "Ekonomichni nauky"*, vol. 22, p. 2, pp. 116–119.